קבֶּז

בְּתוֹךְ הַנַּחַל

דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, מְעוֹרְרִים, מְעִירִים וּמְחַזְּקִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר **בְּתוֹךְ הַנַּחַל** נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה נִמְצָאִים, וּמִתּוֹךְ נַחַל קָדוֹשׁ זֶה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נְפָשׁוֹת עַם יִשְׂרָאֵל הַצְּמֵאִים, שֶׁנִּשְׁמְעוּ עַל־יְדֵי הָאִי״שׁ אֲשֶׁר עַל הָעֲדָה, כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ, עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ, חִיּוּת נַפְשֵׁנוּ, רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הָרַה״ג רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶר שְׁלִיט״א

פרשת שלח תשפ״ג [פנימי, בלתי מוגה]

ליל שבת קודש

בליל שבת קודש פרשת שלח תשפ״ג, דיבר מו״ר שליט״א דיבורים נוראים ונפלאים על פי דברי רביז״ל בליקו״מ ח״א סי׳ קכ״ט המדבר מקדושת ארץ ישראל

פתח ואמר מו״ר שליט״א: שבת קודש **פרשת שלח**, היא שבת של גילוי אמונה, כי בה מתגלה עוצם קדושת ארץ ישראל, שבה מאיר אור האמונה הקדושה.

רבינו הקדוש גילה בכמה תורות בליקו״מ נוראות נפלאות בדברי המרגלים, שלכאורה כל הסיפור עם המרגלים נראה כדבר שלילי ולא טוב, אבל רבינו הופך את הכל ללימודי חיים!

אצל רבינו הקדוש אנחנו מוצאים איך יכולים להפוך את כל תכלית הירידה, לעליה אחת גדולה! רבינו הוא זה שלוקח את כל הדברים הנראים כלא-טובים, נראה כדבר רע שאין בו שום דבר טוב, ומראה ומגלה איך גם בזה יש טוב!

ועיקר הגילוי של רבינו הוא שאדם יזכה לראות את הדבר שנראה כשלילי, לשמוע את דברי הרע של המרגלים, ובזה להחיות את עצמו **״אה! ב״ה אני לא כך! אני ב״ה זוכה לאמונה בה׳, אמונה בצדיקים, אני לא כמותם!״...**

ולזה זכו יהושע בן נון וכלב בן יפונה, שאכן הם היו חלק מי״ב המרגלים, אבל הם לא השתתפו בעצתם הרעה, וכדאיתא בדברי רש״י הקדוש, שיהושע קיבל ברכה ממשה רבינו **״י״ה יושיעך מעצת מרגלים״**, וכלב בן יפונה הלך ונשתטח על קברי

אבות, כל זה הוא ענין של אמונת חכמים, שהם היו תלמידים אמיתיים של משה רבינו, והבינו שעליהם להיבדל מהעדה של המרגלים המדבר סרה בקדושת הארץ, ומהם קיבלו את החיות והשמחה כמה נפלא שהם לא כמותם.

שזה סוד דברי הפסוק (במדבר יד, לח) **"וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה חָיוּ מִן הָאֲנָשִׁים הָהֵם הַהֹלְכִים לָתוּר אֶת הָאָרֶץ"** - **'חיו מן האנשים ההם'**, דיקא מהם את קיבלו את החיות שלהם, היינו כמה טוב שאינם שותפים בעצתם הרעה, והם זוכים להיות חזקים באמונה בה' ובצדיקיו הקדושים.

ובעניין זה מצינו דבר נפלא בשם הבעש"ט הקדוש, שהקשה גבי המובא במשנה (אבות ה, יג) **"אַרְבַּע מִדּוֹת בְּנוֹתְנֵי צְדָקָה. הָרוֹצֶה שֶׁיִּתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים, עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁל אֲחֵרִים. יִתְּנוּ אֲחֵרִים וְהוּא לֹא יִתֵּן, עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁלּוֹ. יִתֵּן וְיִתְּנוּ אֲחֵרִים, חָסִיד. לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים, רָשָׁע"**; ולכאורה יפלא, הרי האדם הרביעי - שהוא לא נותן, ורוצה שאחרים לא יתנו, הוא נכלל ב"נותני צדקה"? הוא בכלל לא נותן... א"כ היה צ"ל "ג' מידות בנותני צדקה", כי רק בשלושה שייך ענין דנתינת צדקה, משא"כ הרביעי שהוא לא נותן, ורוצה שאחרים לא יתנו... א"כ מדוע כתיב "ארבעה"?

[וכן מובא במשנה שם עם הולכי ביהמ"ד וכו', ועל כולם אותה קושיא, ותשובה אחת לכולם].

תרץ הבעש"ט הקדוש (כן מביאים התלמידים בשמו - עי' ספר בעל שם טוב על התורה בכ"מ): כשאדם רואה את אותו אחד שלא הולך לביהמ"ד, לא נותן צדקה, ויתרה מזאת גם מסית אחרים שלא לילך ולא לתת צדקה, הרי שהוא מתעורר מאד מאד מזה: "אה! כמה נפלא על שב"ה אינני כמוהו! איזו שמחה שאני כן זוכה לעשות צדקה, שאני כן זוכה לילך לביהמ"ד!" והוא מחיה את עצמו, אומר הבעש"ט: בזה הוא גורם תיקון (כן משמע) לאותו אחד, כי הרי התעורר על ידו כן לקיים ולעשות, וממילא חשיב אותו אחד שנכלל ב"נותני צדקה" וכו', מחמת שהתעוררו אחרים ממעשיו...

וזהו כל ענין רביז"ל, שהופך את כל מה שנראה כשלילי - לדבר חיובי, לוקח את כל דברי המרגלים, ומוצא בדבריהם לימודים נוראים ונפלאים, לימודים חיים דיקא על מעלת וקדושת הארץ.

ואחת מן התורות היא תורה קכ״ט, בה רבינו פותח את התורה בזו הלשון [הרי זה חלק א׳, ואת זה רבינו בעצמו הדפיס, ואמר שיכולין לדקדק בדבריו כמו במקרא, א״כ הבה ונדקדק בלשון קדשו]: **כְּשֶׁמְּקָרֵב לְהַצַּדִּיק, אַף שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ כְּלָל, הוּא גַּם כֵּן טוֹב מְאֹד. וְהָאֱמוּנָה לְבַדָּהּ שֶׁמַּאֲמִין בְּהַצַּדִּיק, מוֹעִיל לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ**; רבינו מגלה כאן דבר נפלא: כשאדם זוכה להיות מקורב להצדיק, היינו להאמין בצדיק, אזי אפילו שהוא לא מקבל ממנו מאומה, אלא רק מאמין בו, האמונה לבד זה כבר מזכה אותו בדברים טובים.

ורבינו ממשיך להסביר בתורה נפלאה זו, שכשאדם מקורב באמת להצדיק, הוא זוכה להיות נאכל ע״י הצדיק, ולהתהפך למהותו ממש.

ואומר רבינו, שכן הוא בקדושת ארץ ישראל, שהזוכה לישב בה - זוכה להיאכל על ידה, ולהתהפך למהות אור האמונה שמאיר בה.

ואת כל זה מלביש רביז״ל בדברי המרגלים, שאמרו (במדבר יג, לב) **״הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ״**, ולכאורה זה נראה כדבר שלילי, ובאמת הם התכוונו לדבר רע, אבל בא רבינו והופך את כל זה ללימוד נורא ונפלא של קדושת הארץ, שהזוכה לישב בה מתוך כוונה שלימה ואמיתי להאיר על נפשו אור האמונה הקדושה - הוא זוכה להתהפך למהותה ממש, בחינת **״אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ״**.

נמצא אפוא, שרביז״ל קישר את קדושת ארץ ישראל וקדושת הצדיק ביחד, וכן מצינו בדברי רביז״ל במקום אחר (ליקו״מ ח״ב סי׳ קטז) שמקשר את קדושת הצדיק לקדושת א״י, והעניין מבואר מאד בפרשת השבוע.

כי בריש הפרשה, מביא רש״י הקדוש: **לָמָּה נִסְמְכָה פָּרָשַׁת מְרַגְּלִים לְפָרָשַׁת מִרְיָם? לְפִי שֶׁלָּקְתָה עַל עִסְקֵי דִבָּה שֶׁדִּבְּרָה בְּאַחְיָהּ, וּרְשָׁעִים הַלָּלוּ רָאוּ וְלֹא לָקְחוּ מוּסָר**; הרי בפירוש שקדושת הצדיק היא קדושת ארץ ישראל, כי הנה מרים הנביאה דיברה באחיה הגדול [ובאמת אין לנו שום מושג בדברים עדינים ודקים אלו], וכמ״ש (במדבר יב, א-ב): **״וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל אֹדוֹת הָאִשָּׁה הַכֻּשִׁית אֲשֶׁר לָקָח כִּי אִשָּׁה כֻשִׁית לָקָח: וַיֹּאמְרוּ הֲרַק אַךְ בְּמֹשֶׁה דִּבֶּר ה׳ הֲלֹא גַם בָּנוּ דִבֵּר וַיִּשְׁמַע ה׳״** - כי מוכרחים להיות קושיות על הצדיק, וכדאיתא בדברי רביז״ל (ליקו״מ ח״ב סי׳ נב): **מַה שֶּׁקָּשֶׁה קֻשְׁיוֹת עַל הַצַּדִּיקִים, זֶהוּ מֻכְרָח לִהְיוֹת. כִּי**

הַצַּדִּיקִים מִתְדַּמִּים לְיוֹצְרָם, כַּמּוּבָא, וּכְמוֹ שֶׁקָּשֶׁה קֻשְׁיוֹת עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ כֵּן בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה קָשֶׁה קֻשְׁיוֹת עַל הַצַּדִּיק, כִּי הוּא מִתְדַּמֶּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; וכמו שמובא בדברי רביז"ל (ליקו"מ ח"א סי' נג) חמישה דברים שהן דעת ה' יתברך לבד וכו' ע"ש.

ממשיך רביז"ל בתורה זו ואומר: וּבְעִנְיַן הַקֻּשְׁיוֹת שֶׁקָּשֶׁה עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מְרַגְּלָא בְּפִמֵּה לוֹמַר: אַדְרַבָּא, כָּךְ רָאוּי לִהְיוֹת דַּיְקָא, שֶׁיִּהְיוּ קֻשְׁיוֹת עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכָךְ נָאֶה וְיָפֶה לוֹ יִתְבָּרַךְ לְפִי גְּדֻלָּתוֹ וְרוֹמְמוּתוֹ. כִּי מֵעֹצֶם גְּדֻלָּתוֹ וְרוֹמְמוּתוֹ, שֶׁהוּא מְרוֹמָם מְאֹד מִדַּעְתֵּנוּ, עַל כֵּן בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר שֶׁנָּבִין וְנַשִּׂיג בְּשִׂכְלֵנוּ הַנְהָגָתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל כֵּן בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיוּ עָלָיו יִתְבָּרַךְ קֻשְׁיוֹת, כִּי כָּךְ נָאֶה וְיָפֶה לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה מְרוֹמָם וְנִשָּׂא מִדַּעְתֵּנוּ, שֶׁעַל יְדֵי זֶה קָשֶׁה הַקֻּשְׁיוֹת כַּנַּ"ל וְאִם הָיָה הַנְהָגָתוֹ כְּפִי חִיּוּב דַּעְתֵּנוּ, אִם כֵּן הָיָה, חַס וְשָׁלוֹם, דַּעְתּוֹ כְּדַעְתֵּנוּ; נמצא א"כ, שישנן קושיות רבות על הצדיקים, וצריכים לבטל את השכל העצמי לגמרי, ולזכות לביטול אמיתי.

שזה מה שתכף ומיד מעידה התורה הקדושה על משה רבינו: "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" - משה רבינו היה בטל ומבוטל לגמרי, ואח"כ התפלל בעד מרים הנביאה, וכתיב "וַתִּסָּגֵר מִרְיָם מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים וְהָעָם לֹא נָסַע עַד הֵאָסֵף מִרְיָם", שזה היה לימוד לכל העם, שיזהרו מאד באמרי פיהם, ובפרט להיזהר שלא להרהר אחר דרכי הצדיק והנהגותיו בקודש, ולכן "העם לא נסע עד האסף מרים", וכולם שואלים "מדוע לא נוסעים?" כל זה כדי שכולם ידעו היטב ויבינו מהי חומרת העניין!

ומיד אח"כ מגיעה פרשת שלח, שנסמכה לפרשת מרים מחמת שלא למדו מזה לקח, כי הנה המרגלים היו צריכים ליקח לימוד חי ממה שקרה למרים, ולדעת היטב כמה צריכים לשמור על הפה, ולא לדבר נגד הצדיק - שהוא קדושת ארץ ישראל, אבל "רשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר", והם דיברו מה שדיברו, ואחר שאמרו "אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא", המשיכו ואמרו "וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְתוֹכָהּ אַנְשֵׁי מִדּוֹת", והם התכוונו לדבר רע, שיש שם אנשים ענקיים [מידות מלשון גודל ומידה], אבל גם בזה מונח לימוד נפלא, שבארץ ישראל זוכים למידות טובות ונכונות.

וענין 'מידות' נחלק לב' עניינים:

א. מידות טובות ודרך ארץ; כמה אדם צריך להרגיל את עצמו במידות טובות! [פנה לילדים]: **ילדים יקרים, אתם צריכים להרגיל את עצמכם לדבר יפה אחד אל השני, להתנהג בדרך ארץ כלפי החברים וכלפי הרבנים וההורים, וכמובן לא להכות ח"ו אחד את השני, אשרי אדם הקונה בנפשו לילך עם מידות טובות!**

מוהרא"ש הקדוש היה חוזר רבות על כך, שזה מה שאומרים בקרבות "אם כמידתה - כשרה לחצאין", אם יש מידות טובות, אזי "כשרה", ואפילו שבינתיים הוא "לחצאין", למשל: למד רק חצי ש"ס, את החצי השני הוא יכול להשלים, אבל מידות ודרך ארץ, אם לא קונה זאת בנפשו היטב, איך ישלים את זה?... ועל כן "אם כמידתה" - יש לו מידות טובות, אזי "כשרה" ואפילו אם הוא "לחצאין".

ב. 'מידות' זה לשון של גבולות [כמו שיש מסכת מידות במשניות, העוסקת בכל ענייני מידות ביהמ"ק], שאדם צריך לשמור על סדר יום, שיהיה מסודר, ולא יהיה מפוזר, יקום מתי שרוצה וכו', צריכים סדר בחיים! זה נקרא 'מידות', שיש לאדם מידות וגבולות בחייו, והוא הולך בדרך הישרה של הצדיקים.

וזה מאיר בעיקר בארץ ישראל, ועל כן אמרו המרגלים "**וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְתוֹכָהּ אַנְשֵׁי מִדּוֹת**", ובוודאי כן הוא, כי בארץ ישראל זוכים להיות "**אַנְשֵׁי מִדּוֹת**" - הן לקנות מידות טובות, מילים טובות, מחמאות, דיבורים חיוביים וטובים, והן לזכות לסדר בחיים, שיהיה מיושב בדעתו; **זו קדושת ארץ ישראל!**

הכלל, קדושת ארץ ישראל זו קדושת הצדיק, ואשרי אדם הזוכה להיאכל לקדושת הארץ, וכן להיאכל לקדושת הצדיק, ולהתהפך למהותם הקדוש.

ואומר רביז"ל (ליקו"מ ח"א סי' סו) שתלמיד אמיתי, יכול להרגיש את העליות והירידות שיש לרבו; דהנה, גם להצדיק יש ירידות, יש החושבים שהצדיק תמיד רק עולה ועולה וכו', זו טעות, גם להצדיק יש בחינה של ירידה לפעמים, ותלמיד אמיתי זוכה להרגיש את זה אצל רבו.

ומובן מאליו, שכשהתלמיד מרגיש זאת אצל הרב - כן הרב מרגיש את זה אצל התלמיד, היינו שיודע ומרגיש מתי התלמיד נמצא בעליה ומתי נמצא בירידה, וכשצריך את החיזוק -

נותן לו את החיזוק הנצרך לו, ומזכה לו להחזיק היטב על עמדו.

ובעניין זה מסופר על הרה"ק **ר' צבי הירש מנאדבורנא** זי"ע, בעל "צמח ה' לצבי" - שיום ההילולא שלו חל היום, שהנה דרכו היתה - כמו הרבה צדיקים (וגם רביז"ל כך נהג) - להתפלל בחדר צדדי, כלומר בתוך ביהמ"ד היה חדר של הרבי, שבו היה מתפלל, ובחוץ היה המנין, וכשהיה הרבי מסיים ק"ש ותפילת שמו"ע וכו' - היה פותח הדלת וכך יודעים שסיים.

פעם אחת ארע, שהמתינו שהרבי יסיים ק"ש, אך עבר זמן רב ולא היה שום סימן לכך... אחר שעבר עוד פרק זמן, החליט תלמיד אחד שהוא ניגש אל הדלת בעזות דקדושה, ומציץ לראות מה עם הרבי, כי חששו אולי צריך עזרה וכו'.

התלמיד הציץ דרך חריץ קטן אל פנים החדר, ובו הוא רואה את רבו הקדוש שוכב בפישוט ידיים ורגליים, וחוזר שוב ושוב על הפסוק "**תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד**" וגו' בהתעוררות גדולה מאד, והבינו שאם ככה - יש דברים בגו, ועוד יראו במהלך היום על מה ולמה זאת...

אחר התפילה, הופיע בביהמ"ד חסיד בשם ר' אייזיק - שהוא היה מאד מקורב אל הרבי, והוא מספר שבדרכו הנה עבר דרך היער הסמוך, והנה הופיע לפניו גזלן עם גרזן כדי להורגו, וכשהגביה עליו את הגרזן - לא יכול היה לזוז... וכך היה כמה וכמה פעמים, שיכל להוריד הגרזן, וכשהעלו שוב ע"מ להרגו - קפאו ידיו... עד שהבין שלא מתעסקים עם האדם הזה, והלך לדרכו.

או-אז הבינו החסידים היטב את אשר ארע זמן כה רב בחדרו הקדוש של הרבי, וענו ואמרו פה אחד לר' אייזיק: "הלא רבינו הציל אותך מיד הגזלן"...

היוצא מהסיפור, שמלבד המעלה של תלמיד אמיתי שמרגיש העליות והירידות של רבו, אנו מוצאים שגם הרבי מרגיש העליות והירידות של התלמיד, וכשראה ברוח קדשו איך שתלמידו הקרוב אליו נמצא במצוקה וצרה - הציל אותו משיני הרשע, והמשיך לו ישועה שלימה.

הקב"ה יעזור לנו שנזכה להיות מקורבים לצדיקים, ועל ידי זה נזכה להיות אנשים כשרים, **ובזכותנו תבוא הגאולה!**

בוקר שבת קדש

בבוקר שבת קודש פרשת שלח תשפ"ג, דיבר מו"ר שליט"א דיבורים נוראים ונפלאים בסיפו"מ של רבינו, מעשה ב' – ממלך וקיסר

לשון רבינו ז"ל בסיפורי מעשיות:

וְהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל לֹא הָיָה לוֹ אִשָּׁה, כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל לִבְרֹר לוֹ, כִּי מִי שֶׁהָיָה רוֹצֶה, לֹא רָצְתָה הִיא, וְכֵן לְהֵפֶךְ, וּכְשֶׁבָּאתָה לְשָׁם הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל, אָמְרָה לוֹ, שֶׁיִּשָּׁבַע לָהּ, שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ עַד שֶׁיִּשָּׂאֶנָּה כַּדָּת. וְנִשְׁבַּע לָהּ. וְאָמְרָה לוֹ, שֶׁרָאוּי שֶׁלֹּא יִפְתַּח אֶת הַסְּפִינָה שֶׁלָּהּ וְלֹא יִגַּע בָּהּ, רַק שֶׁתַּעֲמֹד כָּךְ עַל הַיָּם עַד הַנִּשּׂוּאִין, וְאָז יִרְאוּ הַכֹּל אֶת רִבּוּי הַסְּחוֹרָה שֶׁהֵבִיאָה, לְבַל יֹאמְרוּ, שֶׁלָּקַח אִשָּׁה מִן הַשּׁוּק. וְהִבְטִיחַ לָהּ כֵּן.

וְהַמֶּלֶךְ כָּתַב לְכָל הַמְּדִינוֹת, שֶׁיִּתְקַבְּצוּ וְיָבוֹאוּ עַל הַחֲתֻנָּה שֶׁלּוֹ, וּבָנָה פָּלָטִין בִּשְׁבִילָהּ. וְהִיא צִוְּתָה, שֶׁיָּבִיאוּ לָהּ אַחַת־עֶשְׂרֵה בְּנוֹת שָׂרִים שֶׁיִּהְיוּ עִמָּהּ. וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ, וְשָׁלְחוּ לָהּ אַחַת־עֶשְׂרֵה בְּנוֹת שָׂרִים גְּדוֹלִים מְאֹד, וּבָנוּ לְכָל אַחַת פָּלָטִין מְיֻחָד, וְהִיא הָיְתָה לָהּ גַּם־כֵּן פָּלָטִין מְיֻחָד. וְהָיוּ מִתְקַבְּצוֹת אֵלֶיהָ, וְהָיוּ מְזַמְּרוֹת בִּכְלֵי־שִׁיר וּמְשַׂחֲקִים שָׁם עִמָּהּ.

פתח ואמר מו"ר שליט"א: אנחנו אוחזים בסיפור של המלך וקיסר, שרבינו מספר על בת הקיסר איך שהיא נצלה מרשתו של הס"מ המנסה בכל פעם מחדש לתופסה, שזה סובב והולך על כל נשמה ונשמה מישראל, נשמה קדושה וטהורה הרוצה להתקרב אל הקב"ה, אבל יש התמודדויות לא קלות מול היצר הרע, ואדם צריך להחזיק חזק, ולדעת שצריכים ללחום, ושיזכה לשכל הזה איך ללחום נגד הס"מ, וזה מה שרבינו מגלה בסיפור הזה, שבת הקיסר בחכמתה זכתה בכל פעם להינצל מהטומאה.

מספר רבינו: וְהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל - שזה הס"מ, שהוא "מלך זקן וכסיל", וכנ"ל, **לֹא הָיָה לוֹ אִשָּׁה**, מדוע? מסביר רבינו: **כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל לִבְרֹר לוֹ** - כאן מונח לימוד נחוץ ויסודי לכל אחד החפץ למצוא זיווגו, להתחתן בקדושה וטהרה, לבנות בית נאמן בישראל: **אל תהיה בררן! אל תהיי בררנית! מציעים לך שידוך? אל תגיד 'לא'! כמובן, אם מדובר שהבחור/ה בריא/ה והכל בסדר, תזרוק את החכמות שיש לך!**

מוחו של אדם מלא בכל מיני דמיונות של הבל, והוא דוחה שידוכים מחמת תירוצים של "לא מספיק כסף, לא מספיק יחוס, לא מספיק כבוד, לא מספיק יופי" וכו', אדם צריך לבטל את הישות והאגו שלו, וללכת עם הידיעה "מישהו רוצה אותי לחתן? הנני, אדרבה!"...

אדם צריך להשליך מעצמו כל מיני דמיונות של הבל, שהוא רוצה יחוס וכו', הרי כולנו מיוחסים, בני אברהם יצחק ויעקב [כמו שקראנו בשטרות התנאים והכתובה בחג השבועות], וכן מחכה על נסיכה שתבוא על סוס לבן עם שקים של כסף... וכי אתה 'מלך היופי' שאתה מחכה על מלכת היופי וכו'?! תזרוק את השכל שלך! **מדברים פה משורשי נשמות! מה אתה מבין איזה זיווג יש לך מן השמים?!...**

פעם היה איזה בחור בישיבה אצל מוהרא"ש, שהוא הרבה שנים לא מצא זיווגו, מחמת אותו ענין - כי היה בררן גדול, וכל מה שהציעו לו - היה דוחה על הסף...

מוהרא"ש לא רצה ח"ו לפגוע בו, כמובן, אבל פעם מוהרא"ש אמר לי דיבור, שאותו בחור הוא היה פוזל, וזה הרי חיסרון הנראה ובולט, ואיך הוא ככה דוחה שידוכים?!... תסתכל על עצמך ב'ראי'...

והלימוד בזה: אתה מחפש את ההכי מושלם, דבר שעוד לא נולד... בחורה מחכה על איזה נסיך על סוס לבן, עם שקים של כסף... זה דבר שעוד לא נברא! אתה רוצה שלימות, אבל תסתכל על עצמך: וכי אתה כזה מושלם?!... הרי בינתיים השנים עוברות וחולפות, ונשארת במקום שלך! מה איתך?!...

פעם הרה"ק ר' יואל מסאטמאר זי"ע עשה בחינה לילדים בתלמוד תורה, והיה אז פרשת במדבר, שכתוב שם גבי מסעות בני ישראל (במדבר ב, טז) "וּשְׁנֵים יִסָּעוּ", והילד שפירש המילים, הוא פירש "שניים" הוא 'שנים' בלשון רבים - 'יארין', אז אמר "וּשְׁנֵים יִסָּעוּ" - 'די יארין פארן', היינו השנים נוסעים... [הוא היה ילד תמים, וכך פירש את המילים האלו].

הרבי מסאטמאר התפעל מאד מאד ממה שהוא אמר, וענה שזה פירוש נאה וחשוב מאד... **כי כן הוא במציאות, השנים נוסעות ופורחות, ואדם צריך להתעורר! לזרוק מעליו את כל החוכמות שלו ['אויבער חכם'], ולהפסיק להיות בורן, ולהתחיל להטות אוזן למה שהצדיקים מעוררים אותו: מציעים לך שידוך? שמצידך לא תהא התנגדות!**

אבל אצל הס"מ - כן הוא, וזה מה שרביז"ל מספר, שלא היתה לו אישה מחמת זה, **כִּי מִי שֶׁהָיָה רוֹצֶה, לֹא רָצְתָה הִיא** - כשהוא היה מסכים, היא לא היתה מסכימה, **וְכֵן לְהֵפֶךְ** - כשהיא היתה רוצה ומסכימה, הוא היה מונע ודוחה... וזה עובר על בני אדם, שהולכים ונתעים אחר שכלם, ובין כך השנים חולפות ועוברות, והוא נשאר אותו דבר...

ממשיך רביז"ל לספר: **וּכְשֶׁבָּאתָה לְשָׁם הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל, אָמְרָה לוֹ, שֶׁיִּשְׁבַּע לָהּ, שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ עַד שֶׁיִּשְׂאֶנָּה כַּדָּת** - היא היתה יראת שמים גדולה מאד, וזה הדבר הראשון שביקשה ממנו, שלא יגע בה עד שיתחתנו כדת וכדין, **וְנִשְׁבַּע לָהּ** על כך.

והנה, כבר מצינו לעיל אצל בת הקיסר, איך בחוכמתה ברחה ונסה מפני הטומאה, וגם עתה נהגה כן, **וְאָמְרָה לוֹ, שֶׁרָאוּי שֶׁלֹּא יִפְתַּח אֶת הַסְּפִינָה שֶׁלָּהּ וְלֹא יִגַּע בָּהּ, רַק שֶׁתַּעֲמֹד כָּךְ עַל הַיָּם עַד הַנִּשּׂוּאִין, וְאָז יִרְאוּ הַכֹּל אֶת רִבּוּי הַסְּחוֹרָה שֶׁהֵבִיאָה, לְבַל יֹאמְרוּ, שֶׁלָּקַח אִשָּׁה מִן הַשּׁוּק** - בחוכמתה היא הוכיחה לו שזה לטובתו, שלא יאמרו שלקח סתם אישה מן השוק, אלא אישה חשובה, **וְהִבְטִיחַ לָהּ כֵּן.**

ממשיך רביז"ל לספר: **וְהַמֶּלֶךְ כָּתַב לְכָל הַמְּדִינוֹת, שֶׁיִּתְקַבְּצוּ וְיָבוֹאוּ עַל הַחֲתֻנָּה שֶׁלּוֹ, וּבָנָה פָּלָטִין בִּשְׁבִילָהּ** - כי

בוודאי הס״מ יעשה את הכל כדי לתפוס נשמה קדושה וטהורה מישראל.

עתה מספר רבינו מה עשתה הבת קיסר בחוכמתה: **וְהִיא צִוְּתָה, שֶׁיָּבִיאוּ לָהּ אַחַת־עֶשְׂרֵה בְּנוֹת שָׁרִים שֶׁיִּהְיוּ עִמָּהּ** - ענין של אחד-עשרה בנות שרים דיקא, כי המספר ׳אחד-עשרה׳ מרמז על הכנסת אלו שחוץ לקדושה - אל תוך העיגול של קדושה.

וזה בחינת י״א סממני הקטורת, שמזה חכמינו הקדושים למדים את ענין הכנסת פושעי ישראל בתוך תפילתנו; אדם יגיד ״אני צריך מנין של צדיקים, מי שהוא לא כ״כ בתלם - הוא לא נכנס״... **אין דבר כזה! צריכים להכניס את כולם בתוך העיגול של הקדושה!** שהנה אמנם יש לך מנין של צדיקים, שזה ענין של עשרה, כי **״בעשרה שכינתא שריא״** - וכמו שמוצאים בפרשת השבוע, ש׳עדה׳ זה עשרה - השכינה כבר שורה, אבל צריכים ׳אחד-עשרה׳! שזה מרמז על הלימוד הזה: נוסף על העשרה שכבר יש, תכניס גם את הרחוקים! תקרב אל כולם! אל תשאיר אף אחד בחוץ, אלא שכולם יזכו להיכנס לתוך העיגול של הקדושה!

ועל כן ציותה הבת קיסר שיהיו עמה י״א בנות דיקא, ולא עשר, שלכאורה זה מספר עגול... לא! צריכים להכניס את כולם לתוך העיגול של הקדושה! זה הלימוד הנפלא שיש בזה.

ובאמת, מספר רבינו: **וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ, וְשָׁלְחוּ לָהּ אַחַת־עֶשְׂרֵה בְּנוֹת שָׁרִים גְּדוֹלִים מְאֹד, וּבָנוּ לְכָל אַחַת פְּלָטִין מְיֻחָד, וְהִיא הָיְתָה לָהּ גַּם־כֵּן פְּלָטִין מְיֻחָד. וְהָיוּ מִתְקַבְּצוֹת אֵלֶיהָ, וְהָיוּ מְזַמְּרוֹת בִּכְלֵי־שִׁיר וּמְשַׂחֲקִים שָׁם עִמָּהּ** - פה מונח כל סוד הצלחתה: שמחה! אלו בנות השרים היו ״מזמרות בכלי שיר ומשחקות שם עמה״, היינו שהרבו את השמחה, והעיקר הוא השמחה!

רביז״ל אומר (ליקו״מ ח״א סי׳ קסט) שהשמחה היא השמירה מכל העוונות, ובפרט מפגם הברית, **כשאדם זוכה להיות שמח - בזה הוא שורף את כל הקליפות! הם כולם בורחים ונסים ממנו!** וזה היה סוד

הצלחת בת הקיסר, שזה כל נשמה מישראל...

ובזה יכולה להיות לאדם טענה: "הרי עובר עלי מה שעובר, ואני לא מצליח להיות בשמחה, מהי העצה?" מגלה רבינו (שיחות הר"ן, סימן עד): **אִם לִפְעָמִים דַּעְתּוֹ מְבֻלְבָּל, וְאֵינוֹ יָכוֹל בְּשׂוּם אֹפֶן לְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ, אָז עֲצָתוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא שָׂמֵחַ. וְאַף-עַל-פִּי שֶׁבְּתִחִלָּה עֲדַיִן אֵין הַשִּׂמְחָה בֶּאֱמֶת בְּלִבּוֹ, אַף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי שֶׁעוֹשֶׂה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא שָׂמֵחַ, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה אַחַר-כָּךְ בֶּאֱמֶת לְשִׂמְחָה**; מגלה רבינו עצה נפלאה: תעשה עצמך כאילו אתה שמח - תלביש חיוך, תן מילה טובה, בבית - תגיד מילים טובות לאישה ולילדים, תדבר תמיד דיבורים חיוביים, ואתה תראה איך שלאט לאט אתה באמת נמשך לשמחה, אתה באמת נמשך להיות טוב... בותקה בוטקה

ורבינו מזהיר באותה שיחה שכן הוא להפך, שיש פעמים **"שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ רֹגֶז עַד שֶׁבָּא בְּכַעַס וְנִתְרַגֵּז, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים הָעוֹלָם בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז: 'עֶר שְׁנִיצְט זִיךְ אַיין רֹגֶז'"**; היינו חותך לעצמו חתיכות של רוגז וכעס, וכך צריך להיות במידת השמחה, שאדם "יחתוך לעצמו חתיכות של שמחה' - **תן חיוך לשני! תגיד מילה טובה! תדבר טוב! תתן מחמאה לאשתך, לילד שלך, אתה בונה אותם! אתה מחיה את כל הסובבים אותך!**

וזה ענין ההפצה, שאדם זוכה להחיות מישהו אחר, שמעת וקיבלת כאלו לימודים? לך ותזכה גם אחרים!

מוהרא"ש תמיד היה אומר: **לכל ספר/קונטרס יש כתובת**; מלבד הכתובת של "קרן הדפסה" פלוני... על כל ספר/קונטרס כתוב באותיות בלתי נראות למי זה שייך ולאן זה אמור להגיע, ואשריך שאתה השליח לדבר מצוה, ומזכה את השני באוצרות של הצדיק! אתה לא מחזיק טובה לעצמך, אתה מזכה גם את השני!

היו זמנים בישיבה אצל מוהרא"ש, שהיו הבחורים הולכים על פני החנויות קודם שבת, ומקבצים תרומות של עמך בית ישראל לכבוד שבת.

היתה איזו חנות של בשר, שלשם היו רגילין לילך, ובעל החנות היה תורם לכבוד שבת ביד נדיבה, והיה איזה בחור שתמיד היה 'מנדנד' לו "תן עוד; תן עוד"... התשובה של בעל החנות היתה: **"למה שאני אהיה לבד בגן עדן? אני רוצה שגם אחרים יזכו... אני תרמתי, עכשיו אתה תלך לעוד אנשים, וכך כולם יזכו להיות בגן עדן"...**

זהו לימוד נפלא מאד, שאדם יהיה רגיל לעשות טוב עם הזולת, לזכות גם את השני בטוב שאתה זכית לו, וכך גם הוא יזכה לגן עדן כמותך...

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה להיות מקורבים לצדיקים, לקבל מהם את לימודיהם הקדושים, ובקרוב נזכה לגאולה שלימה!

***

הגיליון יוצא לאור לעילוי נשמת

פאינה פרידא בת יעקב ע"ה
אמיל בן אברהם ז"ל

יהי רצון שיזכו לעלוי נשמה אמיתי בזכות פעולותיהם הקדושות של צאצאיהם שהותירו אחריהם ברכה, ובגן עדן תהא מנוחתם, אמן ואמן!

***

ימים אחרונים לסגירת הספר לדפוס! אל תחמיץ הזדמנות לקחת חלק בספרו המהודר של הצדיק - "דרכי איש"!

דוא"ל: s0584563404@gmail.com